

Гладстонъ, като прочете Макгахановите писма, свика въ Лондонъ народа на събрания и разказа съ сълзи на очи, на каква голъма беда е изложенъ българскиятъ народъ.

— Чувате ли, англичани? — се провикна Гладстонъ. Единъ християнски народъ на Балканите загива подъ сатъра на Червения султанъ, а нашите министри не думатъ нищо. Че за какво сме тогава християни? Не е ли грѣхота да гледаме хладнокръвно бесилките и кланетата? Ние сме длѣжни да отървемъ мѫчилици! Освенъ дето говорѣше по събрания, Гладстонъ написа и нѣколко книжки за турските звѣрщини.

Въ сѫщото време и въ Парижъ единъ велики писателъ и поетъ — *Викторъ Юго* — написа въ вестиците статия, че е позоръ за човѣчеството да гледа мѫлкомъ, какъ се тѣркалятъ главите на българските жени, деца, старци подъ турските ножове.

Английските министри запитаха въ Цариградъ турските везири и паши, истина ли е, че има бесилки, кланета и пожари надъ българите? Турските паши веднага отговориха, че нѣма такова нѣщо, а само нѣколко разбойници били наказани за кражби и убийства. Турцитѣ не казваха правото. Затова вестниците не спрѣха; тѣ написаха за нови кланета и настояваха, че турските министри криятъ работата. „Нека се пратятъ човѣци на мѣстото“, думаха тѣ, и истината ще излѣзе на яве.

Русия, Англия и Америка се съгласиха да изпратятъ по единъ свой човѣкъ въ България, за да издирятъ оплакванията. Така стана. Трима души: рускиятъ князъ *Цертелевъ*, англичанина *Берингъ* и американецъ *Скайлъръ*, предвождани отъ българина